

## Szabó Lajos: Recenzió

*a Szolgáltatás a szolgáltatásban – „...felkészíteni a méltóságot biztosító ellátásokra...” c. könyvről*

Budai István munkáját kézbe véve az olvasó egy olyan nagy ívű tanulmánykötetre talál, amely a hazai szociális munka alakulásának közel harminc évét követi végig a szociális képzésekhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati kérdések elemzése kapcsán a terület fejlődésében meghatározó szerepet játszó szerző munkásságán keresztül.

A több mint háromszáz oldalas munka egyedülálló vállalkozás a szociálismunkás-képzés kérdéskörének hazai áttekintése terén. Olvasása során döbbenhetünk rá arra, hogy a szerző kötete nem egy egyszerű tanulmánygyűjtemény, amely egy visszapillantásban összegyűjti a szerző elmúlt évtizedekben írt tanulmányait, bemutatva szakmai életútját, hanem egy szisztematikusan építkező áttekintő mű, amely úgy mutat be egy tudományterületet, hogy az „alapanyagként” használt korábbi írások harmonikusan illeszkednek össze egy széles horizontú egységes munkába. Ennek kulcsa az, hogy a kötet „szerkesztése” során kiemelésekben a szerző több idősíkon mozogva végez el egy olyan elemzést, amely napjaink dilemmáinak, kihívásainak optikáján keresztül vizsgálódva a korábbi írásokat beemeli a jelenbe, folyamatos továbbgondolásra serkentve az olvasót. Egyes fejezeteit olvasva, a tényanyag és az elemzés során felvetődő gondolatok zavarba ejtő bőségével sodródva azt érezhetjük, hogy ez a munka nem egy egyszeri olvasmány, amit azután felteszünk a polcra, hanem egy olyan forrásanyag, amely vezérfonalként szolgálhat egy szociális munka oktatásával foglalkozó szakmai munkacsoport, műhely hosszabb távú közös munkájához.

A kötetben szereplő tanulmányok a szociális képzések kapcsán visszatérően felmerülő kérdések és dilemmák megértéséhez, újragondolásához nyújtanak segítséget árnyaltan elemezve a szociálpedagógus-, szociálismunkás-képzések, az elmélet és gyakorlat, valamint a gyakorló szakemberek és az oktatás viszonyát. Talán nem túlzás azt állítani, hogy egy átfogó kötet tágabb kontextusában kibontva a nézetek ütköztetésének, és az álláspontok megvilágításának ereje és a következtetések súlya nagyobb és hatása is maradandóbb. Az is elmondható, hogy a szociális képzések világában barangolva nehéz lenne e képzések kialakításában és fejlődésében kulcsszerepet játszó szerzőnél avatottabb, hitelesebb „útikalauzt” találnunk.

A kötet izgalmas és tanulságos fejezete az, amelyben megismerhetjük azt a szerző irányításával felépülő kutatási, képzésfejlesztési programot, amely szervesen illeszkedett egy több évet átívelő nemzetközi együttműködésbe. Példaértékű az az átgondolt, tudatos szakmai építkezés, amely során a szerző és munkatársai igen hatékonyan éltek a nemzetközi pályázati lehetőségekkel, és szemléletében, törekvéseiben egy európai értékeket hordozó, korszerű szociális képzés kialakításának lehetőségét teremtették meg. Ma, amikor a hazai szociálismunkás-képzések sokfajta nehézséggel szembenézve próbálnak kedvezőtlen folyamatokat ellensúlyozni, a szerző munkájának fontos üzenete az, hogy az a fajta igényesen építkező képzés és az a fajta szakmaiság, amelyet az induláskor közösen megálmodtunk, az létezik a világban és iránytű számunkra. A kötet különösen izgalmas, fontos részét képezik az „Építőkövek”-hez kapcsolódó elemző tanulmányok, amelyekben markánsan jelenik meg a szerző szemlélete és felfogása a szociális munka kulskonceptioi és értékorientációja kapcsán. Ez tükröződik a kötet egészében akkor is, amikor a szerző professzionális

mértéktartással és kritikával néz szembe mindazzal, ami jelen valóságunkban akadályként jelenik meg a képzés és a szakma gyakorlata kapcsán.

A kötet olvasása során sokszor gondoltam arra, hogy az a fajta oktatásszervező, képzés- és tananyagfejlesztő munka, amely a szerző szakmai pályafutásának középpontjában állt és e kötetben nyomon követhető, egy olyan karrierút, amelyet kevesen választanak, miközben megkerülhetetlenül fontos szerepet játszik az adott szakterület fejlődésében, ugyanakkor sok kitartást, részletekbe menő aprómunkát és átlátóképességet követel meg egyszerre. E kötet erőssége az is, hogy megmutatja ennek a tevékenységnek a komplexitását és alkotó jellegét, ugyanakkor szembesít minket azzal, hogy a szociális munka küldetésének és tartalmának mélységi ismerete nélkül nem építhető fel minőségi képzés, és egy képzés születése, kibontakozása során mindez szorosan összekapcsolódik. A szerző megtanít minket arra is, hogy a képzés- és tananyagfejlesztés munkája nem választható el a képzés feltételrendszerének alakításától, a minőségi stábfejlesztéstől, a szociális munka értékeinek és korszerű tartalmának közvetítésétől, a képzők és felhasználók tapasztalatainak megosztásától, ugyanakkor nem művelhető mértéktartó konstruktív kritika, morális tartás, valamint hit, lelkesedés és pozitív kimeneti várakozás nélkül.

Úgy érzem, hogy nem csupán a szociálismunkás-képzés címen nevesíthető szakterület átfogó alaplakóját tartom a kezemben, hanem egy olyan művet, amely mintaként ösztönözhet minket arra, hogy utunk jelentős részét bejárva mindazt, amit az elmúlt évtizedekben tanultunk, tapasztaltunk, felépítettünk, továbbadjuk és gazdagítsuk egy nyitott, generációk közötti szakmai párbeszédben. Ennek a párbeszédnek és szakmai építkezésnek fontos forrásaként ajánlom Budai István tanulmánykötetét a szociális munka oktatása és gyakorlata iránt érdeklődő olvasók számára.

A könyv adatai:

Budai István (2017): Szolgáltatás a szolgáltatásban – „...felkészíteni a méltóságot biztosító ellátásokra...” Győr, Széchenyi István Egyetem Szociális Tanulmányok és Szociológia Tanszék, kézirat. 337. Letölthető:

[http://szoc.sze.hu/images/e\\_kiadvanyok/Szolgalattas\\_a\\_szolgalattasban\\_kotet\\_2017.pdf](http://szoc.sze.hu/images/e_kiadvanyok/Szolgalattas_a_szolgalattasban_kotet_2017.pdf)